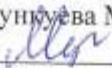

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
ГБОУ «РЕСПУБЛИКАНСКИЙ БУРЯТСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТ № 1»

РАССМОТРЕНО:
МО учителей бурятского
языка и литературы
Руководитель МО
Мункуева М.Б.

Протокол № 11
от «22» мая 2023 г.

СОГЛАСОВАНО:
Зам.директора по УВР
Цыбикова Д.Д.

Протокол № 1
от «30» 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО:
Директор ГБОУ
«РБНЛИ № 1»
Цюирижонов Б.Б.

Приказ № 1
от «30» 08 2023 г.

Рабочая программа
учебного предмета «Буряад литература»

для класса 11 общего образования
на 2023-2024 учебный год

Составитель: Мункуева М. Б.
учитель бурятского языка и литературы

1.Тайлбари бэшэг

Тус хүтэлбэри Уласай болбосоролой Федеральна стандарт, Буряад Уласай хуралсалай болон эрдэм ухаанай яаманай туршалгын хүтэлбэри, 2020 ондо хэблэгдэһэн хуралсалай согсолбори (хуралсалай ном болон хрестомати) дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Буряад дунда хургуулида *түрэл буряад уран зохёол* хуралсалай предмет гүнзэгыгөөр үзэгдэнэ.

Хүтэлбэри иимэ хубинуудһаа бүридэнэ: тайлбари бэшэг, хуралсалай-тематическа түсэб, хүтэлбэриин байгуулга ба удха, календарно-тематическа түсэб, хурагшадай мэдэсэ шадабариин гол эрилтэнүүд, хуралсалай методическа хангалга, хабсаргалта.

11-дэхи классай хрестомати дотор XX зуун жэлэй буряад үндэһэн уран зохёолой алтан жасада ороһон зохёолнууд оруулагдажа, хурагшадай һонирхол татаха, бодомжолжо хуралгада түлхисэ, зэмсэг арга болохо. Уншагдаха зохёолнууд түрэл буряад уран зохёолой хүгжэлтыень харуулха, хурагшадай наһанайнь хэмжүүрэй асуудалнуудта болон эрилтэнүүдтэ болбосорһон харюу үгэхэ, уран зохёолой болон уран зохёолшын уран һайханай юртэмсэ дүүрэнээр харуулха, тэрэнэй түлөө зохёол шэнжэлжэ, бусад зохёолнуудтай сасуулжа шадаха зорилготойгоор шэлэгдэжэ абтанхай юм. Зохёолнуудые шудалалга түүхын ёһо баримталан табигдаа.

1) XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадһаа мүнөө үе хүрэтэр бэшэгдэһэн зохёолнууд хуралсалай ном ба хрестомати дотор һубарин оруулагданхай.

2) Зохёолнуудай бэшэгдэһэн шата мүн баримталагданги (периодизаци).

3) Хэшээл үнгэргэхэдөө хэрэглэхэ онол аргууд: интегрированна хэшээлнүүд, шүүмжэлэн бодожо үзэлгын, үрэ дүнтэйгөөр уншалгын, шэнжэлэлгын технологи, бодол хүгжөөлгын эрдэмэй, проблемнэ ситуаци байгуулха аргууд, педагогическа мастерской үнгэргэхэ технологи г.м.

4) Творческо практикумууд мүн хараалагданхай.

Ахамад классуудта түрэл буряад уран зохёол заахадаа, бүхы хүн түрэлтэнэй түүхын бодото ушарнуудай хоорондох холбоондо, проблемэнүүдтэ, илангаяа моральна удхатай асуудалнуудые тобойлгон илгажа, хурагшадай анхарал хандуулха шухала. X-XI классуудай литературынын курс монографическа ба обзорно темэнүүдые үзэхөөр хараална. Хурагшад буряадайнгаа элитэ уран зохёолнуудтай танилсаха аргатай, тэдэнэй литературынын хүгжэлтэдэ ямар һуури эзэлдэг, ямар онсо удха, шанар оруулһые ойлгожо абана.

Литературын теориин ойлгосонуудыг хурагшад V-VII классуудта шудалжа эхилээд, VIII-IX классуудта үргэлжлүүлнэ, хүгжөөнэ. X-XI классуудта бүри орёо ойлгосонуудтай танилсана. Эндэ литературна тип, литературна шэглэл, арадша ёһо реализм, психологизм гэхэн литературын гол уран методтэй танилсажа шудална. Литературна ойлгосонуудыг удаа дараалан, шата шатаарнь, хоорондонь холбоотойгоор хурагшадай ухаанда бүрилдүүлхэ юм.

Нуралсалай бусад предметүүдтэй холбоон

Буряад, ород, англи хэлэнүүд. Эдэ хэшээлнүүдтэ хурагшадай хэлэжэ, хөөрэжэ, уншажа, найруулга ба зохёолго бэшэжэ шадаха дүршэлынэ үргэдхэлгэ. Зохёолго бэшэлгэ. Хэрэгтэй материал суглуулалгаар, шэлэн абалгаар гуримтай болголго, орёо түсэб табюулга; эпическэ зохёолой тусхай хэхэгэй текстын удхаар тобшо, түүбэри удхатай найруулга бэшэлгэ үргэлжлүүлэлгэ, хүнэй хэхэн хэрэг, ажал, үйлэ тушаа зохёолго бэшэлгэ, байгаалиин үзэгдэл тухай, гэр байра соохи оршон тойрониё зураглан зохёолго бэшүүлэлгэ.

2. Нуралсалай-тематическа түсэб¹

№	Уншаха зохёолнууд	Саг
1.	Буряад уран зохёолой хүгжэлтын шатанууд.	1
	XX ЗУУН ЖЭЛЭЙ 1-дэхи ХАХАДАЙ ТҮРЭЛ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ	
2.	Б. Барадинай уран найханай юртэмсэ. «Ехэ удаган абжаа» гэхэн түүхэтэ трагеди.	2
3.	Б. Базароной ба Ц. Цымпилоной уран найханай юртэмсэ. «Улаалзай» болон «Буряад басаганда» шүлэгүүд.	1
	XX ЗУУН ЖЭЛЭЙ 2-дохи ХАХАДАЙ ТҮРЭЛ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ. ҮРГЭЛЖЭЛЬЭН ЗОХЁОЛНУУД.	
4.	Ч. Цыдендамбаевай уран найханай юртэмсэ. «Буряад басаган» гэхэн туужа.	4+1
5.	Д. Батожабайн уран найханай юртэмсэ. «Төөригдэхэн хуби заяан» гэхэн трилоги.	8+2
6.	Д. Батожабайн «Дойбод сохилго» гэхэн комеди.	2
7.	Ц-Ж. Жимбиевэй уран найханай юртэмсэ. «Гал могой жэл» роман.	4+1
8.	С.Цырендоржиевай уран найханай юртэмсэ. «Үүрэй солбоной гоё гээшэнь» гэхэн туужа.	3+1
9.	А. Ангархаевай уран найханай юртэмсэ. «Мүнхэ ногоон хасуури» гэхэн трилоги.	4+1
10.	Б. Ябжановой уран найханай юртэмсэ. «Нулимса» хөөрөөн.	2+2
	XX ЗУУН ЖЭЛЭЙ 2-дохи ХАХАДАЙ ТҮРЭЛ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ. УРАН ШҮЛЭГ.	
11.	Ц. Дондогойн уран найханай юртэмсэ. «Эхэ тухай хоёрдохи поэмэ» гэхэн шүлэглэл.	2
12.	Л. Тапхаевай уран найханай юртэмсэ. «Дүрбэн саг» гэхэн шүлэг.	1
	МҮНӨӨ ҮЕЫН ТҮРЭЛ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ	
13.	Д. Эрдынеевэй уран найханай юртэмсэ. «Үйлын үри» роман.	4+1
14.	А. Лыгденовэй уран найханай юртэмсэ. «Морин хуур» ба «Үншэн» гэхэн хөөрөөнүүд.	2

¹ Хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэри, творческо практикум, класшаа гадуур уншаха зохёолнуудта хараалагдахан сагууд + тэмдэгтэй.

15.	Ч. Гуруевай уран найханай юртэмсэ. «Туһалха хэрэгтэй» хөөрөөн.	1
16.	Д. Дылгыровэй «Сэдьхэлэй гуниг» хөөрөөн.	1
	БУРЯД ЗҮЖЭГЛЭМЭЛ ЗОХЁОЛ, ТЭРЭНЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ. МҮНӨӨ ҮЕЫН ПЬЕСЭНҮҮДЭЙ ПОЭТИКЭ.	
17.	Буряад комедиографиин хүгжэлтэ.	1
18.	М. Батоинай уран найханай юртэмсэ. «Таршаа Намжалай түүхэ» гэхэн зүжэг.	2+1
19.	М. Батоинай «Юртэмсын гурбан сэсэшүүл» гэхэн зүжэг.	1
20.	Б-М. Пурбуевай уран найханай юртэмсэ. «Эрьехэ наран» зүжэг.	4
	МҮНӨӨ ҮЕЫН БУРЯАД УРАН ШҮЛЭГЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ	
21.	Г. Раднаевагай уран найханай юртэмсэ. «Түрэлгын зоболон» шүлэглэл.	2
22.	А. Ангархаевай «Би шулуунби» шүлэг.	1
23.	Б. Дугаровай «Түрэлхидэйм хэлэн, хүлисөөрэй», Г. Базаржапова-Дашеева «Үеһөө үедэ уг залган», М. Чойбоновой «Минии нүхэд – амида бурхад», «Наһанайм табисуур» шүлэгүүд.	1+1

3. Календарна-тематическа түсэб

3-дахи четвeртъ (18 саг)										
1	«Мүнхэ ногоон хасуури» гэһэн романай зохёолой гол дүрэнүүд	2 саг	Зохёолой удхаар хөөрэлдөөн	Гол геройнуудай дүрэ гаргуулха	Геройнуудай ажабайдалай хараа бодол.	Уншаһанаа хөөрэжэ шадаха, харюугаа жэшээнүүдээр баталха		Багшын үзэмжөөр	09. 01. - 10.01.	
2	«Түби дэлхэй дээрэ мүнхэ юумэн гэжэ бии юм гү?»	2 саг	Индивидуальна-зохёохы ажал	Бэшэмэл ба аман хэлэлгээ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ	Үгын баялиг, бэшэмэл ба аман хэлэлгээ хүгжөөхэ.	Уншаһанаа оршон тойронхи байдалтай зэргэсүүлэн хараха.	Һурагшад үзэһэн зохёолооро о зохёолго бэшэхэ.		10.01. - 16.01.	
3-6	Б. Ябжановай уран найханай юртэмсэ. «Нулимса» хөөрөөн.	2+2 саг	Индивидуальна-текст дээрэ ажал. Бүлэгөөр- бэе бээе шалгалга. Фронтальна- удха тайлбарилха	Б. Ябжановай зохёохы намтар, зохёолнуудтай нь танилсуулан, зохёолой байгуулга, уран аргууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ	Бүлэгөөр ажаллаха дадал	Уншаһанаа ойлгохо, дүүрэн харюу үгэхэ, зэргэсүүлгэ хэжэ харюугаа, һанамжаяа баталха.	Удхалан уншалга хэхэ.	Зохёолой гол удха дамжуулһан зураг зураад, тайлбарилха. Б.Ябжановай “Нулимса” гэһэн хөөрөөн тухай минии бодолнууд”	17.01. - 17.01. 23.01. - 24.01.	
7-8	ХХ ЗУУН ЖЭЛЭЙ 2-дохи	2 саг	Зохёолой гүн удха гаргаха.	Эхын нангин үүргэ тухай ойлгосо бээдээ	Бэшэмэл ба аман хэлэлгээ	Поэдэй гаргаһан гүн удха	Дэлгэрэнгы сээжэ харюу.	Автор болон тэрэнэй шүлэглэлэй	30.01. - 31.01.	

	<p>ХАХАДАЙ ТҮРЭЛ БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ. УРАН ШҮЛЭГ. Ц. Дондогойн уран найханай юртэмсэ. «Эхэ тухай хоёрдохи поэмэ» гэнэн шүлэглэл.</p>			<p>тэжээл болгон абаха, аша тухай бодомжолхо.</p>	<p>зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ</p>	<p>мүрнүүдые оложо, эжы абынгаа аша үрииень харюулха тухай бодомжолхо.</p>		<p>лирическэ герой хоёрой харилсаа харуулха, жэшээнүүдээр баримталха.</p>		
9	<p>Л. Тапхаевай уран найханай юртэмсэ. «Дүрбэн саг» гэнэн шүлэг.</p>	2 саг	<p>Фронтальная – асуудалда харюу Индивидуальна- текст дээрэ ажал</p>	<p>Л. Тапхаевай зохёохы намтартай танисан, шүлэгэй гол удха ойлгохо, авторай мэдэрэл таажа нураха</p>	<p>Суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо.</p>	<p>Холбоо хэлэлгээ хурсадхаха. Аман хэлэлгэ дээрэ ажаллаха</p>	<p>Уран уншалга</p>	<p>Сээжэлдэхэ</p>	<p>31.01. - 06.02.</p>	
10-14	<p>Д. Эрдынеевэй уран найханай юртэмсэ. «Үйлын үри» роман.</p>	5 саг+ 2 саг	<p>Зохёолой гол удха, идей дээрэ хүдэлхэ, проблемэнүүдые тобшолон гаргаха.</p>	<p>Уран зохёолшын намтар болон зохёохы замтай, «Үйлын үри» романтайнь</p>	<p>Зохёолой нэрын удха элирүүлхэ</p>	<p>Асуудалнууда й хүсөөр шүүлбэри хэжэ, зохёолой удха элирүүлхэ.</p>	<p>“Угаа уһанда хаяхагүй” гэнэн сэдэбээр шэнжэлэлг ын ажал</p>	<p>Уран зохёолшын намтар ба зохёохы замда хабаатай викторинын</p>	<p>07.02. - 07. 02.- 13.02. - 14.02. 14.02.</p>	

				бэшэгдээн үе сагтай танилсуулха.			ябуулжа, өөрынгөө гэр бүлын угай түүхэ зохёохо.	10-15 асуудал зохёохо.	- 20.02. - 27.02.	
15-16	А.Лыгденовэй уран найханай юртэмсэ. «Морин хуур» ба «Үншэн»гэһэн хөөрөөнүүд.	4 саг	Индивидуальна-текст дээрэ ажал Фронтальна-зохёолнуудай удха тайлбарилха/	Александр Лыгденовэй зохёохы намтар тухай мэдэсэ үргэдхэхэ, зохёолнуудай удха элирүүлхэ.	Зохёол соо табигдаһан проблемэ элирүүлхэ, геройнуудай хэһэн хэрэг, ябадалда зүб сэгнэлтэ үгүүлхэ.	Өөрын һанамжа хэлэжэ һураха, жэшээгээр баталха.	Удхалан зохёохы шадабария а найжаруулха.	Морин хуур тухай мэдээсэл бэлдэхэ. «Үншэн» гэһэн хөөрөөнэй зүрилдөө тодорхойлох.	28.02. - 28.02. - 06.03. - 07.03.	
17	Ч. Гурьевай уран найханай юртэмсэ. «Туһалха хэрэгтэй» хөөрөөн.	3 саг	Индивидуальна-текст дээрэ ажал. Бүлэгөөр- бэе бээ шалгалга. Фронтальна- удха тайлбарилха	Зохёолой гол бодол элирүүлхэ. Зохёолой сэдэб идея, геройнуудай дүрэ гаргаха.	Зохёолой шүүлбэри хэхэ дадал үргэлжэлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ	Уранаар уншаха, табиһан зорилгоёо бэлүүлхэ.	Хүндэ туһа хэһэн ушар тухайгаа бэшэхэ.	“Хүндэ туһа хэхэдээ, өөртөө туһа хэнэш”. Онһон үгын удхаар багахан зохёолго бэшэхэ.	07. 02. - 13.03. 14.03	
18	Д. Дылыгровэй «Сэдьхэлэй гуниг» хөөрөөн.	3 саг	Хөөрөөнэй гүн удха ойлгожо, түрүүшын мэдэрэлээ гамнажа ябаха, тэрэнэйнгээ түлөө оролдохо гэжэ мэдэрхэ.	Хөөрөөн доторхи уран найханай оршолон, орон зай, тэрэнэй юундэ иимэ	Зохёол соохи нэрэнүүдэй удха дээрэ хүдэлхэ.	Хөөрөөн соохи уран аргууд.	Уншаһанаа ойлгохо, дүүрэн харюу үгэхэ, зэргэсүүлгэ хэжэ	Хөөрөөнэй сюжетнэ шугам зохёохо.	20.03. - 21.03. - 21.03.	

				байн тухай хөөрэлдэх.			харюугаа, нанамжаяа баталха.			
4-дэхи четверть (14 саг)										
1	БУРЯАД ЗҮЖЭГЛЭМ ЭЛ ЗОХЁОЛ, ТЭРЭНЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ. МҮНӨӨ ҮЕЫН ПЬЕСЭНҮҮД ЭЙ ПОЭТИКЭ. Буряад комедиографи ин хүгжэлтэ.	2 саг	Индивидуальна-текст дээрэ ажал Бүлэгөөр - удха тайлбарилха	Драматург хүн хайшан гэжэ зохёолнуудаа бэшэнэб гэжэ ойлгохо.	Багшынгаа хэлэһэн үгэ үнэн сэхээр гүйсэдхэхэ ямар үрэ дүнтэйб гэжэ ажаглаха.	Драма ба тэрэнэй жанрнуудтай танилсаха. Зо хёолой онсо шэнжэнүүдтэй танилсаха.	Оршон тойронхи байдалтай зэргэсүүлэн харалга.	Зохёолой онсо шэнжэнүүдые гаргаха дадал дээшлүүлхэ. Оршон тойронхи байдалтай зэргэсүүлэн харалга	03.04. 04.04.	
2-5	М. Батоинай уран найханай юртэмсэ. «Таршаа Намжалай түүхэ» гэхэн зүжэг.	2+1 саг	Зүжэгэй нэрэ, тэрэнэй гол бодол, зураглагдаһан сюжедүүдэй хоорондохи харилсаан тухай бодомжолхо.	Үгын баялиг, бэшэмэл ба аман хэлэлгээ хүгжөөхэ.	Зүжэг соо үгэнүүдэй хэрэглэлгэ болон тэдэнэй үүргэ тухай тобшолол хэхэ.	Зүжэг соохи буддын шажан тухай түүхэ домог.	Зүжэгэй гол үүргэ: уран найханай гү, түүхын гү, хургаалай гү, али байра байдалай	Үлдэтэ үгэ (символ) тухай материал бэдэржэ олохо, оршуулха.	04.04. 10.04. 11.04.	

							гү? Бодомжол хо, харюугаа баримталха			
6	М. Батоинай «Юртэмсын гурбан сэсэшүүл» гэжэн зүжэг.	3 саг	Индивидуальна- текст дээрэ ажал Бүлэгөөр - удха тайлбарилха	Аман хэлэлгээ зүбөөр хэрэглэхэ, бүридхэхэ	Ролёор уншалга үргэдхэхэ.	Зохёолой бодото байдал дээрэ үндэһэлһые тайлбарилха.	Байгал далайн байдал гансал байгаалиин үзэгдэлһөө дулдыдана гү? Энэ асуудалаар дискусси үнгэргэхэ.	“Нангин Байгалаа аршалай!”гэ һэн шэнжэлэлгын ажал хэхэ	11.04. 17.04. 18.04.	
7- 11	Б-М. Пурбуевай уран найханай юртэмсэ. «Эрьехэ наран» зүжэг.	5 саг+ 1 саг	Индивидуальна- текст дээрэ ажал Бүлэгөөр- бэе бээ шалгалга	Зүжэгэй удхаһаа болон арадай заншалда хандажа, буриадта үншэн хүн байгаагүй гэжэ ойлгомжо юундэ эбдэржэ эхилээб гэжэ бодомжолхо.	“Эрьехэ наран, ээлжэлхэ түрэ” гэжэ оньһон үгын удха. Ород дүтэрхы оньһон үгэ тааруулха.	Лодон Линховоиной хургаалай үрэ тухай статьягай хэхэг уншажа, зүбшэхэ.	Зүжэгэй удхаар асуудалнуу дта харюу бэдэрэлгэ, харюусалга .	“Минии эжы абын алтан хургаалнууд” гэжэн сэдэбтэ зохёолго бэшэхэ.	18.04. 24.04. 25.04 25.04. 08.05. 15.05.	

12	Г. Раднаевагай уран найханай юртэмсэ. «Түрэлгын зоболон» шүлэглэл.	1 саг	Г. Раднаевагай зохёохы ажаябуулгада бусад зохёолшодой ажаябуулгын онсо илгаа элирүүлхэ.	Буддын шажанай ойлгосонууде харалсажа, шүлэглэлэй удха ойлголго дээрэ хүдэлхэ.	Зохёолой байгуулга, түхэл, авторай зохёохы маяг тодорүүлха.	Үзэһэн темээр һонирхохо, сугтаа хүдэлхэ дадалаа үргэдхэхэ.	Уянгата “би” болон авторай “би” зохёол соо нэгэдэнхэй. Жэшээнүүд ые олохо.	Зохёол соо ямар уран аргууд хэрэглэгдэн хэйб гэжэ элирүүлхэ.	16.05.	
13	А. Ангархаевай «Би шулуунби» шүлэг.	1 саг	Шүлэгэй далда удха, уран шэмэглэлнүүд дээрэ хүдэлжэ, поэдэй хэлэхэ гэхэн шүлэгэйн гүн удха гаргалга дээрэ хүдэлхэ.	А.Ангархаевай зохёохы намтартай танилсан, шүлэгэй гол удха ойлгохо, авторай мэдэрэл таажа һураха.	Суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо.	Холбоо хэлэлгээ хурсадхаха.	Аман хэлэлгэ дээрэ ажаллаха	Уран уншалга	16.05.	
14	Б. Дугаровай «Түрэлхидэйм хэлэн, хүлисөөрэй», Г. Базаржапова-Дашеева «Үеһөө үедэ уг залган», М. Чойбоновой «Минии нүхэд – амида бурхад»,	3 саг	Уран шүлэгшын юртэмсэ ойлгохо, уран үгын дээжэһээ хүртэжэ, шүтөөнүүдын элирүүлхэ.	Үеһөө үедэ уг залгуулан эгээ ехэ баялиг-түрэл хэлээ удаадахи үедөө дамжуулая гэхэн ойлгосо дээрэ хүдэлхэ.	Һурагшадай өөһэдын һанамжа элирүүлхэ.	Гансаараа мүн суг хамта хүдэлхэ шадабари олгохо.	Уран уншалга үнгэргэхэ.	“Балшар һананайм хангалнууд” гэхэн зурагаар зохёолго бэшэхэ.	22.05. 23.05. 23.05.	

	«Наһанайм табисуур» шүлэгүүд										
--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Ажалай программа захибарилгын хуудан

Четверть	Үлбарин нэр, сэдэв	Түсэбээр үнгэргэхэ үдэр	Захабарилгын шалтагаан	Захабарилгын хэмжээ ябуулганууд	Үнэн дээрэ үнгэргэхэн үдэр